

Άξονες περιγραφής σεναρίου για το ανοικτό θέμα του κλάδου ΠΕ02

I. Εισαγωγή

Το σενάριο είναι κατά βάση ένα σχέδιο μαθήματος, αυτό που πάντα έχει στο μυαλό του ο εκπαιδευτικός πριν μπει στην τάξη να διδάξει. Δεν είναι επομένως κάτι εντελώς άγνωστο στον εκπαιδευτικό. Ως τώρα δεν χρειαζόταν να διατυπώσουμε ρητά κάποιο σενάριο (παρότι υπάρχουν εκπαιδευτικοί που το έκαναν πάντα), γιατί χρησιμοποιούσαμε συνήθως ένα μέσο διδασκαλίας, το βιβλίο ή το έντυπο, γενικότερα, και ακολουθούσαμε σε γενικές γραμμές της λογική του. Η αξιοποίηση των ΤΠΕ και οι νεότερες αντιλήψεις στη διδασκαλία απαιτούν να έχουμε τη δυνατότητα να αξιοποιούμε συνειδητά όλα τα μέσα που έχουμε στη διάθεσή μας και να τα υποτάσσουμε σε ένα συγκεκριμένο διδακτικό πλάνο. Η ανάγκη αυτή, ανάγκη κατά βάση προσαρμογής του σχολείου στα νέα δεδομένα, οδήγησε στην ανάδειξη του ρόλου του εκπαιδευτικού και επομένως της δυνατότητάς του στη διαμόρφωση διδακτικών εκδοχών (=σεναρίων).

Τα σεναρία δεν είναι μια ουδέτερη διαδικασία. Καλό είναι ο εκπαιδευτικός να έχει υπόψη του ότι καταθέτοντας μια πρόταση, κατευθύνει προς συγκεκριμένη κατεύθυνση τη διδασκαλία του και ότι αυτό αποτυπώνεται ούτως ή άλλως στο σενάριο που γράφει ή στο μάθημα που κάνει. Καλό είναι επομένως αυτό να γίνεται συνειδητά.

Δίνεται στη συνέχεια ένα ενδεικτικό πλαίσιο που θα μπορούσε να κατευθύνει τη γραφή ενός σεναρίου. Είναι γεγονός ότι οι άξονες που δίνονται είναι αρκετά αναλυτικοί, με κύριο στόχο να δοθούν οι πτυχές που είναι καλό να έχει κατά νου ο εκπαιδευτικός κατά το σχεδιασμό του. Είναι προφανές ότι οι άξονες αυτοί μπορούν εύκολα να συμπυκνωθούν, κάποιοι να παραληφθούν ή να προστεθεί κάτι άλλο, ανάλογα με το θέμα, την τάξη και τον εκπαιδευτικό. Συνιστάται, γι' αυτό, η δημιουργική ανάγνωση του πλαισίου αυτού και όχι, φυσικά, η μηχανιστική αναπαραγωγή του.

Προκειμένου να γίνει το πλαίσιο αυτό σαφέστερο, συνοδεύεται από ένα παράδειγμα ελεύθερου θέματος. Το παράδειγμα είναι επίσης ενδεικτικό και, παρότι δεν είναι πολύ αναλυτικό, υπερτονίζει εσκεμμένα κάποιες λεπτομέρειες, προκει-

μένου να καταστήσει σαφή τον κάθε άξονα. Και στην περίπτωση αυτή συνίσταται, επίσης, η δημιουργική ανάγνωση.

II. Περιεχόμενα ενός σεναρίου

1. Τίτλος

Γράψτε ένα τίτλο για το σενάριο σας

Ο τίτλος ενδέχεται να δίνεται στην εκφώνηση, οπότε μπορεί να μη χρειάζεται να προστεθεί κάτι άλλο εδώ (βλ. και παράδειγμα).

2. Εμπλεκόμενες γνωστικές περιοχές

Σε περίπτωση κατά την οποία προτείνετε κάποιο διαθεματικό σενάριο, είναι καλό να αναφέρετε ποια γνωστικά αντικείμενα ή γνωστικές περιοχές εμπλέκονται κατά την διεξαγωγή του σεναρίου. Οι εμπλεκόμενες περιοχές ενδέχεται να δηλώνονται στην ίδια την εκφώνηση. Σε αυτή την περίπτωση δεν αποκλείεται η επέκταση ή τροποποίηση της εκδοχής που ζητείται.

3. Στόχοι

Περιγράψτε τους στόχους του σεναρίου σας.

Εδώ είναι απαραίτητο να φαίνονται (ο πρώτος οπωσδήποτε, για τους άλλους εξαρτάται από το είδος του σεναρίου):

1. Οι στόχοι που θα έχουν σχέση με τη διδασκαλία της συγκεκριμένης ενότητας του συγκεκριμένου μαθήματος ή μαθημάτων (σε περίπτωση διαθεματικής οπτικής). Π.χ. Στόχος μου είναι οι μαθητές να κατακτήσουν με τρόπο επαγωγικό τη λειτουργία των παρελθοντικών χρόνων στα αφηγηματικά κείμενα.
2. Στόχοι σε σχέση με τους νέους γραμματισμούς που θέλετε να κατακτήσουν τα παιδιά. Π.χ. ικανότητα παραγωγής συνεχούς γραπτού λόγου σε περιβάλλον Προγραμμάτων Επεξεργασίας Κειμένου, ικανότητα αναζήτησης γλωσσικού υλικού σε βάσεις γλωσσικών δεδομένων (π.χ. σώματα κειμένων, ηλεκτρονικά λεξικά κλπ.), ικανότητα κατανόησης και παραγωγής πολυτροπικών κειμένων κλπ.
3. Ενδεχομένως στόχοι που θα έχουν σχέση με την καλλιέργεια δεξιοτήτων στη συνεργασία, στη συμπαραγωγή λόγου κλπ.

4. Λογισμικό – συνδυασμός λογισμικών

Αναφέρετε ποιο ή ποια λογισμικά θα χρησιμοποιήσετε κατά τη διεξαγωγή του σεναρίου σας.

Με τον όρο λογισμικό εννοούμε κάθε περιβάλλον που μπορεί να αξιοποιηθεί στη διδασκαλία, κλειστό, ανοιχτό (π.χ. σώματα κειμένων) ή λογισμικό γενικής χρήσης (π.χ. Προγράμματα Επεξεργασίας Κειμένου, διαδίκτυο κλπ.). Καλό είναι να αιτιολογήσετε γιατί επιλέγεται το συγκεκριμένο λογισμικό ή περιβάλλον.

Ενδέχεται το είδος του λογισμικού που θα χρησιμοποιηθεί να δίνεται στην εκφώνηση. Στην περίπτωση αυτή καλό είναι να αναδείξετε την προστιθέμενη μαθησιακή αξία του συγκεκριμένου περιβάλλοντος, κάτι που μπορεί να γίνει σε πολλά σημεία του σεναρίου (στους στόχους, στην περιγραφή κλπ.) και όχι μόνον εδώ.

5. Διάρκεια

Σημειώστε πόσες διδακτικές ώρες (περίπου) απαιτούνται για την υλοποίηση του σεναρίου σας.

Αν ο χρόνος δίνεται με την εκφώνηση, τότε μπορείτε εδώ να τον προσαρμόσετε στις ανάγκες της δικής σας εκδοχής. Μπορείτε βέβαια να μην κάνετε καμία τροποποίηση. Μπορείτε επίσης να καταναείμετε το συγκεκριμένο χρόνο σε συγκεκριμένες δραστηριότητες των παιδιών (π.χ. μία ώρα για έρευνα στο διαδίκτυο και πύκνωση των απόψεων που θα βρουν, μία ώρα για τη γραφή του κειμένου, μία ώρα για τη βελτίωσή του και μία ώρα για την παρουσίαση ενδεικτικών εργασιών στην τάξη}

6. Οργάνωση τάξης

Εξηγήστε πώς θα οργανώσετε τη τάξη σας (π.χ. οργάνωση σε ομάδες, κάθε παιδί σε ένα υπολογιστή, χρήση ενός μόνου υπολογιστή στην τάξη κλπ.). Αυτό καλό είναι να συνδέεται με τον τρίτο από τους στόχους σας (βλ. 3,3.)

7. Απαιτούμενη υλικοτεχνική υποδομή

Αναφέρετε την υλικοτεχνική υποδομή που κρίνετε απαραίτητη για τη διεξαγωγή του σεναρίου.

Θα μπορούσε να είναι το σχολικό εργαστήριο, αλλά και 2-3 υπολογιστές στην τάξη ή ένας υπολογιστής σε περίπτωση σχολικής γιορτής κλπ. Αυτή η ενότητα συνδέεται με τις δύο προηγούμενες και θα μπορούσαν να αποτελέσουν μία ενότητα.

8. Φύλλα εργασίας

Περιγράψτε τα φύλλα εργασία που θα δώσετε στους μαθητές σας.

Λάβετε υπόψη σας ότι αυτό το μέσο (το φύλλο εργασίας) θα έχουν στη διάθεσή τους μόνο οι μαθητές και επομένως θα τους καθοδηγεί στο τι θα κάνουν. Η καθοδήγηση μπορεί να είναι πολύ στενή ή πολύ πιο χαλαρή, ανάλογα με τους στόχους που έχουμε θέσει. Σε περίπτωση π.χ. που στόχος μας είναι η καλλιέργεια της πρωτοβουλίας, της συνεργατικότητας κλπ. των παιδιών δεν μπορούμε να έχουμε ένα σενάριο με αυστηρή καθοδήγηση.

9. Περιγραφή σεναρίου

Περιγράψτε λεπτομερώς πώς φαντάζεστε την εφαρμογή του σεναρίου στην τάξη σας. Δώστε τις ιδιαιτερότητες της τάξης, αν είναι απαραίτητο (π.χ. μικρή τάξη με αρκετούς δίγλωσσους μαθητές, κανονική τάξη με 25 παιδιά, ολόκληρο το σχολείο σε μια πρόταση άτυπης πρακτικής γραμματισμού ή μια ομάδα παιδιών για ένα πρόγραμμα που εμπίπτει στις ημιτυπικές πρακτικές γραμματισμού (π.χ. ομάδα παιδιών που συμμετέχει στο Περιβαλλοντική Αγωγή).

Εδώ είναι απαραίτητο να φαίνεται και ο δικός σας ρόλος ως διδάσκοντος. Τι θα κάνετε κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας; Πώς θα υποστηρίζετε τα παιδιά; Ενδεικνύεται η σύνδεση με άλλες ενότητες και κυρίως με το φύλλο εργασίας.

10. Πρόσθετες πληροφορίες

Σημειώστε πρόσθετες πληροφορίες που πιθανώς θεωρείτε αναγκαίες για την καλύτερη κατανόηση του σεναρίου σας: άλλες εκδοχές του σεναρίου, προσαρμογές, επεκτάσεις, ή άλλες αλλαγές στο περιεχόμενο ή στις διαδικασίες που θεωρείτε αναγκαίες και δεν μπορέσατε να εκφράσετε σε κάποια άλλη κατηγορία.

Ενδεικτικό παράδειγμα ελεύθερου θέματος (Μάθημα γλώσσας – θέμα από το τελευταίο μέρος των βιβλίων: διαθεματική οπτική).

Στο κεφ. 3 της Α΄ Γυμνασίου δίνεται η παρακάτω διαθεματική εργασία. Αφού κρατήσετε μόνο την εκφώνηση (την οποία μπορείτε να τροποποιήσετε, αν το κρίνετε

σκόπιμο), οργανώστε την εργασία αυτή σε ένα σενάριο με τέτοιο τρόπο, ώστε να αξιοποιούνται δύο τουλάχιστον από τα παρακάτω υπολογιστικά περιβάλλοντα: διαδίκτυο, Προγράμματα Επεξεργασίας Κειμένου και Προγράμματα Παρουσίασης (Power Point). Ο προβλεπόμενος χρόνος διδασκαλίας θα είναι 4-5 ώρες.

Μπορείτε να αναδείξετε σε σενάριο μία από τις δραστηριότητες κάποιας ομάδας (βλ.ενδεχόμενες άλλες εκδοχές, στο τέλος) και να περιορίσετε το διδακτικό χρόνο.

Διαθεματική εργασία

«**Ήσυχες γραφικές παραλίες ή πολυσύχναστα τουριστικά θέρετρα;**»

w Από περιοδικά, εφημερίδες, τουριστικούς οδηγούς, λογοτεχνικά έργα, εγκυκλοπαίδειες, το διαδίκτυο, σχολικά βιβλία Ιστορίας και Γεωγραφίας, βρείτε κείμενα και εικόνες, φωτογραφίες και σκίτσα που να αφορούν ήσυχες παραλίες από τη μια και παραθαλάσσια μέρη με μεγάλη τουριστική κίνηση από την άλλη. Χωριστείτε σε ομάδες.

1η ομάδα: Οργανώστε το υλικό που θα βρείτε, βάλτε τίτλους, προσθέστε σχόλια στις εικόνες, γράψτε τις δικές σας περιγραφές στα τοπία και φτιάξτε ένα πόστερ / μία αφίσα για την τάξη σας.

2η ομάδα: Γράψτε ένα κείμενο 2-3 παραγράφων με επιχειρήματα υπέρ των διακοπών σε ήσυχες γραφικές παραλίες και ένα άλλο υπέρ των διακοπών σε πολυσύχναστα τουριστικά θέρετρα.

● Στη συνέχεια αξιολογήστε τα κείμενα αυτά, διαλέξτε τα δύο πιο αποτελεσματικά, με βάση κριτήρια τα οποία θα συμφωνήσετε με τον καθηγητή σας, και προσθέστε τα στην αφίσα.

3η ομάδα: Ρωτήστε 100 ανθρώπους από το σχολικό, το οικογενειακό και το ευρύτερο κοινωνικό σας περιβάλλον αν προτιμούν διακοπές σε μια ήσυχη γραφική παραλία ή σε ένα πολυσύχναστο τουριστικό θέρετρο. Αποδώστε το αποτέλεσμα σχηματικά είτε με ένα ραβδόγραμμα είτε με μία πίτα είτε με οποιαδήποτε άλλη μαθηματική παράσταση θέλετε, αξιοποιώντας γνώσεις και υλικό από το μάθημα της Πληροφορικής. Εξηγήστε με ένα σύντομο συνοδευτικό κείμενο τι παρουσιάζει η παράσταση που θα φτιάξετε και προσθέστε τη στην αφίσα.